

20
Den. 3. august 1943.

N O R S K V I L J E

Organ for heimefronten.

Norge skal vernes med viljer av stål!

IDAG FYLLER KONG HÅKON 71 ÅR.

I ein so høg alder burde mannen vera fri, men kong Håkon står nett no framfor sitt livs største gjerning: å fria det norske folket ut av tyske ørneklør. Ingen konge hadde ei større oppgåva. Ingen norsk konge kjempa mot ei større overmakt. Men nest etter Olav Haraldsson var ingen konge vissare på å overvinna ei veldigare makt enn kong Håkon VII. Vi fylgjer han med bankande hjarta, liksom Jonatan då David drog i felten mot Goliat.

Den 9. april visste kong Håkon m.a. dette: Nazismen, som er det mest djevelske av alle samfundssystem, skal ein gong falla. Ved hans og riksstyrets opptak tok det norske folket kampen opp. I Norge nieste Hitler størsteparten av den tyske krigsflåten. Norske sjøfolk er med i Atlanterhavsslaget. Sammen med England og U.S.A. har vi nedkjempa den tyske sjømakt. ~~I denne streiden hadde kongen vår den rette viljen og det synet som sigra.~~ Men han hadde meir enn vilje og syn. Vi mindes en hending frå Nybergsund bort i Trysil april dagane 1940. Tyske fly bomba kongen og riksstyret. Ei bomba fall ned 80 m. frå kongen. Etter nedslaget gikk kongen fram til bombekrateret: "Nybrot", sa han og lo godt. Ja, kongen er ein stor humorist. Alle kongar skulde vera humoristar. Ein humorist forstår mykje meir enn ein nazist aner. Vi hugsar: For fleire år sidan kom ein maktsjuk herremann på audiens. Den maktsjuka la ut for kongen om alle fårane som fylgde med dei fåle kommunistane. Erendet hans var at kongen med ein gong måtte oppløysa det kommunistiske parti. Kong Håkon satt still og hørde på alle kjæremål. Til slutt sa han: "Jeg er også kommunisternes konge." - Eit kongeleg ord.

Då kongen kom hit til landet, vart han spurt kva han meinte om det upopulære målstrevet. Då gav han det fyrste uventa ordet: "Landsmålet har sin berettigelse. Husk at rigsmålet blev innført av danske embetsmenn med vold og tvang".

Dette er små anekdoter. Men dei syner det vi dagleg treng vita: at kongen vår parera alltid manndig av all reaksjon. Han skynd oss ofte meir enn vi sjølve. Han er alle nordmenns konge. Han har i ly av grunnlovi vakta om den einskildes rett til å live livet i friedom og fred. Idag står han mitt i kampen for heile folkets friedom. Folket veit at han vil føre oss vel gjennom vanskaner. Han og valspråket hans har vore eit: "ALT FOR NORGE."

Difor helsar idag heimefronten - heile det norske folket - i takksamnd kongen på årsmålsdagen og ynskjer han hell og siger.

L E V E K O N G E N !

Høgt sver kvar Norðs mann å verja vel sitt land,
tru mot sin drott. Med trufast hug og mod
stødt Norðig viljug stod å våga liv og blod
for Gud og drett.

E. Blix.

Nyheterne lørdag og søndag.

Situasjonen i Italia blir stadig mere spent og nærmer seg bristepunktet. Det ser ikke ut som om marsjall Badoglio akter å oppfylle folkets krav om en snarlig fred. Hensikten er formodentlig å forsøke å holde krigen i gang ennå en tid, for dermed om mulig å oppnå bedre fredsforhold. De allierte regjeringer har derfor sendt Badoglio en advarsel. Det heter her at bombingene over Italia nu har vært stan- set en tid i påvente av det italienske folks valg. Denne pause i bom- bingen har også tyskerne benyttet seg av, og bombingene vil derfor nå fortsette med økt kraft. Det italienske folk har neppe kvittet seg med fascismen for å få en evneløs Vichy-regjering istedenfor. Det italienske folks ønske om fred gir seg også uttrykk i arbeidernes holdning, idet disse akter å streike $\frac{1}{2}$ time pr. dag som protest mot krigens fortsettelse. I Milano har soldatene gjort felles sak med demonstrantene. Italienske soldater i Larissa er avvæbnet av tyskerne av frykt for at deres våpen skulle falle i hendene på friskarene. Italienske divisjoner i øst-Hellas er på vei tilbake til Italia. Slo- venske friskarer har brutt igjennom de italienske linjer og er trengt inn på italiensk område. Uroen på Balkan øker, og forholdet mellom Romaia og Ungarn er meget spent. Tyskerne har anmodet Ungarn å stille tropper til disposisjon, istedenfor italienerne i Hellas og Jugoslavia, og ungarerne er misfornøyet med en slik ordning og ønsker slutt på samarbeidet med Tyskland.

Sisilia: Amerikanerne og kanadierne har hatt god framgang og har erob- ret 3 byer til. Dessuten har 3 øyer utenfor vest-Sicilia overgitt seg. Der ble lørdag meldt om 900 fanger, derav 500 tyske. 29 aksefly er skutt ned over italiensk område mot tapet av 1 alliert fly. Den britiske flåte har bombet Lerici i Syd-Italia og Giardini på det østlige Sicilia uten å møte motstand. 1 destroyer, en kanonbåt og 3 væpnete fartøyer ble senket. - Natt til lørdag ble industribyen Remscheid i Ruhr kraftig angrepet. 15 fly gikk tapt. Kassel ble angrepet for 2. gang, 11 bombefly og 15 jagere gikk tapt. 71 tyske jagere ble nedskutt. Mål i Frankrike og Belgia har vært angrepet av 550 jagere sammen med bombefly.

Sovjetsamveldet: Slaget om Orel fortsetter med uforminsket kraft. Det har ikke lyktes tyskerne å stoppe den russiske framgang, tross inn- sats av nye reserver. Framgangen var igår 4 - 7 km., og ytterligere 20 bebodde steder ble gjenerobret. Over 100.000 tyskere falt i juli ved Orel.

Nyheterne, den 2. august 1943.

Det allierte hovedkvarter melder fra Nord-Afrika at den 8. arme har åpnet et stort angrep mot tyskernes hovedforsvarslinje syd for Catania. Angrepet kom umiddelbart etter en dagsordre fra Montgomery. Dagsordren lød: Vi skal nå drive tyskerne ut av Sicilia. Den 7. ame- rikanske arme har erobret byene San Stefano og Lictretta. 10.000 fan- ger ble tatt, derav $\frac{1}{2}$ parten tyskere. I løpet av de siste tre dagene har amerikanerne erobret 14 byer. Napoli ble igår angrepet av tunge britiske bombefly. Flyplassen Scapo de Cino syd for byen ble også an- grepet. Hovedjernbanestasjonen i Neapel fikk en fulltreffer, likeså Gassverket, som ble sprengt i luften. Allierte sjøstridskrefter har angrepet en rekke steder på nord-øst Sicilia samt Vibo Valento og Catrone på fastlandet. 200 liberator bombefly fra den 9. amerikanske luftstyrke foretok ved dagslys igår kraftig angrep mot oljekildene i Ploesti. (România). Der oppnåddes mange fulltreffere på målene. Store branner ble satt igang. Amerikanerne møtte kraftig motstand av fient- lige jagere. 51 fiendtlige fly ble skutt ned. 20 liberatorfly gikk tapt over målområdet. Flere savnes. Det meldes at flyene tilbakkklonenundrø- ning på 4000 km. "Evening Standard" skriver om bombingene: "Den vellyk- kede bombing kan få store politiske og militære følger!" Fra Sovjetsamveldet meldes at russerne har brutt igjennom den 2. tyske forsvarslinje nord for Orel. De siste døgn har framrykkingen gått hur- tigere enn tidligere. 100 bebodde strøk gjenerobret. Syd-vest for

Voroschilovgrad er tyske motangrep slått tilbake.

"Hjäntland Tidende" skriver om bombingene av Trondheim og Herøya at i Trondheim mistet 800 tyskere og utlendinger livet, derav en stor del tyske offiserer. Knappt 10 nordmenn ble drept, 1 u-båt, 1 5000 tonner og et 5000 tonns tankskip ble senket i havnen. Flyvekraner (6), ble sterkt skadet. Gassbeholderen fikk fulltreffer og kan ikke settes i stand før krigen er over. Vinmonopolets bygning, som tyskerne brukte til lager, brendte i 2 dager. Den tyske havnesjef omkom. Da flyangrepet kom, var tyskerne samlet til stor middag. De gikk ikke i tilfluktsrommet da flyalliansen gikk, da de trodde det var overflyvning for fotografiering. Derfor gikk så mange tyske offiserer med. På Herøya ble fabrikkene for lettmetall og Eidanger Salpeter fullstendig ødelagt. Før angrepet begynte, sirklet et amerikansk fly inn målområdet med tåke, hvoretter bombingene begynte. 26 nordmenn mistet livet.

Theodor Gusev er utnevnt som ny ambassadør i London etter Mański, som er utnevnt som vice-utenrikskommisær. Danske arbeidere, som var i Hamburg under bombeangrepene, forteller at Hamburg eksisterer ikke lenger som samlet bysamfund. Øyenvitner sammenligner trengselen på veiene, som fører evakuerte flyktninger fra Hamburg, med trengselen i Holland, Belgia og Frankrike under den tyske framrykning i 1940. All slags kjøretøyer benyttes til evakueringen av Hamburg. En trosteslags karavane av flyktninger fører sine resterende eiendele og seg selv i sikkerhet ut av det som engang var handelsstedet Hamburg, i Av de 10000 dansker som arbeidet i Hamburg er nå 5000 kommet hjem. De fortalte bl.a. at administrasjonsapparatet var i fullstendig uorden. "Stockholmstidningen" forteller gjennom sin korrespondent at evakueringen forberedes av Berlins civilbefolkning. Lørdag og søndag, etter hendelse i Hamburg, fikk luftvernsfolk utlevert spader med beskjed om å påbegynne arbeidet med byggingen av nye beskyttelsesrom.

Urolighetene i Italia fortsetter. De 5 forenede venstreflypartier har sendt ut en oppfordring til befolkningen, som går ut på at de store byene skal evakueres., arbeidet nedlegges og hærens soldater har fått henstilling om å nedlegge våpnene. Avisene i Milano og Torino skriver at regjeringen Badoglio intet annet har å gjøre enn å imøtekomme det italienske folks ønske om fred. En avis skriver: "Dette er Italias besøkelsestid. Det gjelder å opptre på en verdig måte og å undgå borgerkrig". Fra enkelte steder av landet meldes om sammenstøt mellom tyske og italienske tropper. 100.000-er av arbeidere med familier forlater byene som en fredsdemonstrasjon og for å undgå bomberegnet fra de britiske og amerikanske flystyrker. De uskyldige gisslene på Raufoss, Magnus Smetop og dr. Marcussen er nå frigitt. Det forelå beviser for at det dreiet seg mellom et sjalusidrama mellom 2 tyskere.

Europa-markene dydes av, det dyre manneblod
syg jordi bleik, og blomster skin i siste
livsens glød.

Og himmelskiva blånar ut som glans
av blåglødt stål,
frå jordi stig det offærskrik og eim
av blodga bål.

Men trass i tvang og unatur som kjen
det ein gong rett.

Or Ragnarok stig jordi ny og med
ei nyfødd ætt.

-Eg ser på himlen no i haust
ein kvelv so klår og skir,
eg tykkjest øygne inn i æva tårn
og herlegt spir.